

Inserati se sprejemajo in volja
tristopna vrsta

8 kr., če se tiska 1krat,

2 " " " " 2 " "

15 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo
(administracija) in ekspedicija na
Dunajski cesti št. 15 v Medija-
tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gi. — kr.

za pol leta . . . 5 " — "

za četrlet . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gi. 40 kr

za pol leta . . . 4 " 20 "

za četrlet . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Florijanske
ulice št. 44.

Izjaha po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto

Nezaslišana predrznost.

Komaj je preteklo pet dni po strašnem požaru na Dunaji, v katerih je omolknil politični prepir, in že so se nemško-judovski listi naveličali miru in porazumnosti, in vnovič so začeli vlado napadati in obrekovati na tak nesramen način, kakoršnjega svet še ni videl. „N. fr. Presse“ namreč trdi, da grozne nesreče n' hče drugi ni kriv, ko sedajna sistema, sedajna vlada, minister Taaffe! In to zaradi tega, ker nastavlja nesposobno uradništvo. Ves svet vé, da je grof Taaffe precej po gledišnem požaru v Nizzi zaukazal več potrebnih priprav, ki so se za praktične izkazale, samo da se pri zadnjem požaru izpolnile ali porabile niso. Ali je pa Taaffe kriv, če policijski šef Marke ali pa vodja Jauner nista storila svoje dolžnosti? Ali je mar Taaffe nastavil Marksa v to službo? Ali je on Jaunerju gledšče izročil in mu pravico dal, zanemarjati vse priprave proti nevarnosti?

Sicer pa za varnost ni imela skrbeti policija, ampak mestni stavbeni urad. O tem pa nečejo liberalci nič slišati, ker je mestni urad v njih rokah, ampak valé krivdo na policijo in na vse druge, celo na vlado. Ali bo mar grof Taaffe sam po vseh gledščih hodil, če je vse v redu? Glavno nadzorstvo nad gledišči imajo deželni odbori, in potem pride deželni predsednik dotične dežele, ki ima pazitj, da se vladni ukazi izpolnjujejo. Med organi gospoda Jaunerja in policijskega šefa Marksa in pa med vlado samo je toraj še mnogo oblastnij v sredi, ki morajo dolgo prej prevzeti o-

govornost na se, nego ministerstvo. Vidi se toraj očitno, kako perfidno in nesramno ter obrekovalno postopajo levičarji, ki hočejo celo vse ljudstvo ganečo nesrečo porabiti za politično ščuvanje proti vladi! Tako vedenje se mora vsakemu poštenjaku prignjusiti. Jud Št. s pa je celo v državnem zboru rekel na izjavo Taaffejevo gledé policije: „Tako ministerstvo, ki kaj takega izjavi, moralo bi v vsaki drugi deželi v 24 urah odstopiti.“ In kaj je Taaffe rekel? Nič drugega, ko da policija ni bila za varno odgovorna, ampak mestni stavbeni urad. Krivda toraj zadene stavbeni urad in vodjo Jaunerja, ali pa še kega drugega, kar bo sodnijska preiskava pokazala, nikakor pa vlado. Sploh je taka trditev tako abotna, da še odgovora ni vredna. Kajti če bi morali ministri osobno nadzorovati gledšča, potem bi razno Dunaja nikjer ne smelo stati nobeno gledšče, ker ministri ne morejo po celi državi hoditi, da bi gledšča nadzorovali. Kar je bilo pa treba za varnost, to je Taaffe koj zaukazal po požaru v Nizzi, toraj je svojo dolžnost storil; če se pa priprave za varnost niso izpolnile in porabile, tega so krivi podložni uradi, ki jim je ta skrb izročena, ne pa vlada, ki še vedela ni, da se njeni ukazi ne izpolnjujejo.

Tega pa ne pišemo iz namena, da bi vlado zagovarjali, ker se ona sama lahko zagovarja, saj ima toliko časnikov na razpolaganje, da jih še nekaj našim in svojim sovražnikom plačuje in vzdržuje (kakor „Presse“ in „Freundenblatt“); ampak opozorili smo naše bralce na

to, da bodo vedeli, kakošni ljudje so ti judo-nemško-liberalci in kakih sredstev se poslužujejo. Vlada ne zasluži očitjanja, da nastavlja nezmožne uradnike, ampak nasprotno se jej mora čitati, da pusti nezmožne uradnike, ki jih je dobila iz rok liberalne vlade, še vedno v službi in veljavi.

Sicer se pa strinjamo s „Slov. Narodom“, ki konstatira, kako brezglavno in strahopetno so se Dunajčani obnašali pri tej nesreči, ter iz tega sklepa, da to ni tisti rod, ki bi bil vreden vladati in pokoriti vse avstrijske narode. Če ni Božja kaznujoča roka vsem glave zmešala, potem moramo to sodbo potrditi. Tisti človek, čigar dolžnost je bila, železno zagrinjalo doli spustiti in tako večino gledalcev rešiti, — je zbežal strahopetno, pozabivši na svojo dolžnost; tisti človek, ki je imel v oskrbi plinovo svečavo, — je v neumni boječavosti petelina zaprl in zbežal, ter tako po mostovžih napravil grozno tamo, da ljudje niso videli, kam bi bežali; tudi tisti, ki bi imel ogenj naznaniti po telegrafu do požarne straže, ni storil svoje dolžnosti, ampak je zbežal; vodja Jauner v pravi dunajski lahkomišljenosti ni skrbel za oljnate svetilnice, in nadzorujoči urad mu je v dunajski lahkomišljenosti to veljati pustil; tistih ljudi, ki so imeli ključa do rešilnih vrat, ni bilo blizo, ali pa so — zbežali. To je toraj cela cela vrsta strahopetnosti, brezglavnosti in lahkomišljenosti, ki je toliko nesrečo zakrivila. In tako ljudstvo, ki se v nesreči tako obnaša, stavlja ss nam vsem v izgled! Tako ljudstvo hoče celo Avstrijo

Flavija.

Prizori krščanskega življenja iz četrtega
stoletja.

A. Hurel. Pred. Vilinski.

(Dalje.)

XXIX.

Et sepultus est in inferno.

Pretekstat in njegovi niso mislili, da bi bilo mogoče do nebnega svoda vspenjajoči se plemen ukrotiti. Misliti so morali na to, da zbravši moči samostanske prebivalke rešijo iz tega ognjenega kroga, ki se je vedno bolj ožil in pretil, da jih popolnoma oklene.

Ni moči dopovedati, kolik da je bil strah Eusebijev, ko je pomislil na dvojno, strašno nevarnost, katera jih je objemala: nevarnost od plamena, nevarnost od meča; če bi eni utekli, bi pa v drugo padli. Morebiti je že ktera pogibelj jih zajela, ali znabiti celo obe?

Pretekstat s svojo peščico ljudi tjekaj dospelši, stopi na prag samostana, toda vrata najde zapahnjene. Tako tedaj, Luskij se je bil na dvorišču gorečega poslopja s svojimi drugimi zagradil, zvedevši o prihodu nasprotnikov, ako tudi bi mu bilo poginiti na grmadi. Ti lopovi so menili, da se bodo tako dolgo držali, dokler oropanje samostana ni dovršeno, potem pa da

si bodo siloma gaz naredili, z vsim plenom pobežal in same razdrtine zapustil.

Med tem so netili in širili ogenj delajoči na vse kriplje, kajti namen jim je: ujeti prisiliti, da pridejo iz svojega zatišja, da planivši v njih stanovanja, vse poropajo, karkoli bi se odnesti dalo.

Tako so bili preudarili in s tem preudarkom je sklepal Luskij še drugo namembo sam za-se, namreč da Flavijo posili in tako Eusebiju in Pretekstatu srce in dušo prebode. Tako je hotel enkrat maščevati se za trikrat.

Ogenj se je stegal vedno bolj, zidove poslopja lizaje, kakor tiger, ki liže plen, da ga bolje pogoltno. Zakrival je že levo stran in legel na sredo.

Gorečina je potisnila samostanke na drugo stran; sedaj jim je bilo na izvoljo dvoje muk: ali umreti v ognju, ali v roke priti tolovajem. Dolgotrajn upor, kakor ga niso pričakovali od žensk, jel jih je skrbeti. Upali so na hitro podajo in sedaj so bili sami zajeti; šlo jim je za plen pa si lastnega življenja niso svesti. Jasno jim je bilo, da bodo oblegane ženske, rajé smrt izvolivši nego sramoto, do zadnjega vztrajale, med tem ko so oblegavci lahko od minute do minute v plamen nazaj vrženi.

Luskij tekoj nevarnost uvidivši, sklene

zadnji poskus izpeljati, ker mu šl za ejo bitje in ne bitje.

Glavna vrata samostanska se niso udala večim napadom in sicer prav strahovitim. Vsak mahljej je bolešno odjeknil v dušah ujetnic, ki so jih z vsim zagradile, kar je bilo pri roki, da ne bi se vrata zrušila. Gotovo so pričakovale božje pomoči, a molivši so menile, da so dolžne z molitveje združiti še delo.

Neumorna delavnost vladala je zunaj in znotraj. Čuti je bilo klicanje, kričanje, pretenje, glasovi jeze, ljute srditosti, obupa, brenket mečev, ropot orožja. Udarci so postajali pogostnejši in močnejši. Med tolovaji vladala je neznaoska zmešnjava. Strogi red pa je vodil početje Eusebijev.

Požar je metal svoje žarke na vse strani, da je bilo lahko spoznavati stvari, ki so se godile na ognjenem pogorišču. Pretekstat in njegovi so bili preplezali okrožni zid. Nekaj jih je padlo ranjen h nazaj, drugi so se na njem obdržali, rušili kamene in z njimi sovraše drobili. Za trenotek je nastala krvava kopel. Z ostrino meča udrihali so oblegavci po razbojnikih, da so z razklanimi črepinami padali tik zidu. Sovražnik se je umikal, a ne omagal, vendar pa ni podpirala stara prevzetnost stare srčnosti. Nasproti pa je na novo oživelo

vladati, vse narode zaničevati in na steno pritiskati! Če je kaj možno, navdušenje za centralizem in posebno navdušenje za popačeno ljudstvo v glavnem mestu ohladiti, potem je to izkušnja pri tej nesreči. Mj unesrečene Dunajčane gotovo milujemo, kakor bi vsako drugo ljudstvo pri takej bedi; pa tega nam Dunajčani ne bodo zamerili, da nas njihovo obnašanje pri tej katastrofi ni napolnilo s posebnim spoštovanjem, in da moramo še enkrat reči: „Če se že pri krajni nesreči tako brezglavno, strašljivo in lahkomišljeno obnašate, kaj zamoremo od vašega vodstva pričakovati, če bi bila cela država v nevarnosti? V naših očeh ste zgubili zaupanje in ne prisojamo judo-liberalcem več zmožnosti za vlado cele države!“

Politični pregled.

V Ljubljani 14. decembra.

Avstrijske dežele.

Čudno je obnašanje **levičarjev** v državnem zboru. Prej so glasovali za nadrobni razgovor o vojaški postavi, toraj se je mislilo, da bodo tudi za celo postavo glasovali pa so proti postavi iz ničevih uzrokov, to je iz nagajivosti. Grof Coronini, Rusini in moravski velikoposestniki so v tem slučaju potegnili z desnico, tako da je bila večina za postavo velika. Še v splošni debati je Herbst obljubil, da bodo levičarji za postavo glasovali, in zdaj so naredili ravno narobe! Pa kaj se more pričakovati od stranke, ki je nesramna dovolj, da sedajno vlado dolži krivde gledišnega požara na Dunaji!

Interpelacija o **deželanski banki** je imela za levičarje žalosten konec. Nič niso mogli vladi slabega ali nepostavnega dokazati. Zato jim je Groholski zaklical: „Če kaj veste, povejte očitno; če pa nič slabega ne veste, potem je bolje, da za zmirom molčite o tej stvari.“ To bodo tudi storili. Tako se je s blamažo končala in razpršila prva interpelacija levičarjev. Spekli se bodo tudi z interpelacijo o Vesteneku.

V gosposki zbornici je knez Čartoriski prašal predsednika šolskega odseka, kdaj pride vendar **češko vseučilišče** enkrat na vrsto. Kaže se, kakor bi se ta stvar nalašč ho-

tela zavleči v porazumljenji z ministrom Konradom. Vsled tega je češki klub jako nezadovoljen in hoče energično na noge stopiti, če se vprašanje vseučilišča ne bo kmalo rešilo. Sicer pa je vsega tega kriv minister Konrad; njemu je slovanski poduk zopern, in tako s težavo dovoli kako slovansko šolo, kakor bi ga kdo silil žaganje jesti. Kakšnega duha je Konrad, se vidi iz tega, da je na Moravskem v nekem čisto slovanskem kraju nastavljal šolskega nadzornika, ki ni samo slovansčine ne zmožen, ampak še nje strašni sovražnik in ud nemškega „schulvereina“. Kako se neki to vjema z besedami ministra Dunajevskega, ki je rekel: „Od sedajne vlade se ne more zahtevati, da bi svoje sovražnike na najvišje mesta postavljala.“ Tudi za naše slovenske šole nimamo dosti upanja, dokler bo Konrad minister, zato mislimo, da bi morali tudi naši poslanci krepko na noge stopiti; ker Konrad le odjenja proti ljudemu pritisku, kakor se je pri Čehih že večkrat pokazalo.

Vnanje države.

Na **Angležkem** se je pričela huda agitacija za razširjenje volilne pravice. Listi aristokratske stranke se temu zoperstavlja, ter pravijo, da bodo potem le reveži ukazovali, bogati bodo morali pa plačati, kar jim bodo poslanci revežev naložili. Nam se zdi, da bogatini lažje plačajo, nego reveži; in če bi bogati vsled davkov v revščino prišli, imajo to tolažbo, da pridejo v tisto vrsto ljudi, ki bodo večino odločevali, če je to že toliko vredno.

Izvirni dopisi.

Z Dunaja, 15. decembra. (Iz obeh državnih zbornic. — Nasledki požara v gledališču na ringu) Državni zbor je 13. t. m. dovršil vojno postavo ter jo sprejel s premembami, ki sem jih bil v Slovencu že naznanil. Levičarji so si jako prizadevali, da bi bili olajšali pogoje, ki zabranjujejo izselitev v vnanje dežele. Pa dotični nasveti so bili vsi zavrženi, ker se večini ni zdelo primerno, da bi kdo užival dobrote državne, potem pa se preselil v druge dežele, ko je treba državi služiti. — Za vojno postavo prišla je v obravnavo postava, ki dovoljuje vladi pobirati davke v prvih treh

mesecih prihodnjega leta. Izmed levice je govoril pri tej priliki „rojeni“ denarni minister pl. P l e n e r ter vlado napadal, kar se je dalo. Že obstanek te vlade je hujskanje (ist Provocation), rekel je mladi Plener ter je ministertvu prigovarjal, naj razpusti državni zbor, da se prepriča, imajo li levičarji ljudstvo za seboj ali ne. Konečno je naznanil, da levičarji tudi letos ne bodo glasovali za to postavo. Kratko pa krepko ga je zavračal poročevalec grof Henrik Clam in je zlasti oporekal trditvi, da bi bili stari Avstrijanci samo v taboru levčarjev. Konečno jo bila postava sprejeta z veliko večino, ker so Coronini, Istrijani in drugi poslanci enake vrste glasovali z desnico. Včeraj bile ste obe postavi sprejete v tretjem branju. Poslanec Schönerer je nasvetoval, da bi se bilo glasovalo po imenih, pa ni bil zadostno podpiran, ker bi se bil sicer marsikak levičar glasovanju odtegnil, da bi ne bili njegovega imena brali med nasprotniki vojne postave in pobiranja davkov ter mu morebiti v merodajnih krogih to za zelo vzeli. Pač pa je g. predsednik vstregel želji g. Schönererjs, ter povedal število poslancev, ki so za ali zoper postavo glasovali. Pri vojni postavi bilo je za njo 161, zoper njo pa 127 glasov, pobiranje davkov pa se je vladi dovolilo s 163 glasovi proti 123.

Potem se je začela obravnava o Herbstovem predlogu glede deželanske banke. Herbst je v dolgem govoru vtemeljeval svoj predlog, pa precej sam pripoznal, da regulativ, na katerega se interpelacija sklicuje, ni postava in da ga sme vlada prezirati, ako se ji zdi potrebno. Za njim je govoril Groholski zoper predlog, ter povdarjal, da njegovi tovariši zato ne bodo glasovali za Herbstov predlog, ker ni nobenega vzroka postaviti tak odsek, kakor ga Herbst priporoča. Tudi bi bila pritrditev k Herbstovemu predlogu nekaka nezaupnica za vlado in oni nimajo nobenega vzroka vladi dajati nezaupanca. Pač pa je desnica pripravljena v zboru poslanski pričežbe in ako so opravičene, gotovo tudi desnica ne bo gluha za nje. Za Groholskim je govoril Tomaščuk, iz čigar govora se je sutila nekaka zavist, da levičarji niso bili deležni

upanje pri ujetnicah, ki so s strehe dol, na katero so bile ušle, s strahom gledale spremenljivo sponašanje boja. Še nekaj trenutkov pa bi bile osvobodjene.

K nesreči bi bila dvojina naključba skoro vse podrla. Prva je bila ta, da je bil ranjen Pretekstat. Sredi prs zadet se je valjal na tleh v svoji krvi. Njegovi ga ročno obdado in zakrilijo, pa vendar vsled tega ni bil v stani poveljstvovati in bojevati. Ta nezgoda je bila zelo občutna. Še bolj je bila pa druga. Truščim in silovitim udarcem so se bila samostanska vrata naposled udala. Na kosce so se bila razletela in divjajoča drhal se noter udere. Nato se porazletel po onih delih poslopja, kjer ogenj še ni razsajal. Najzagoltniši in lakomniši so mislili na to, kako da se plenom oblože, drugi pa, da spohotnost svojo nasitijo.

Flavija si je čala mnogo opraviti s tem, da je svojim tovarišicam k begu čez zid na ravnino pomagala, tako da je sama na se pozabila in sebe rešiti zamudila. Pri tem hrabrem delu jo Luskij iznenadi. Po njegovem smelem pogledu, po nesramnosti vsega njegovega bitja in žitja, je Flavija mahoma spoznala njegovo ostudno namero in ko bi trenil ima sklep storjen. Odločena raje umreti ko podati

se, upre va-nj obliče močne t. j. kristjanske žene, da nevredno človeče osupnjeno odstopi. Ko pa ona vidi, da je njegova predržnost večja nego moč nedolžnosti njene, zbeži in beži v najskrajni kot ozkega hodišča. Brzo odpre ondi neka vratca, ki so držala v zadvojišče. Ta hip je zaloputne za sabo in Luskij je slišal zasunko zaškripati.

No, todi mu ni bilo nikakega izhoda. Kaj mu je storiti? Obrniti se? A jedva se je bil obrnil, kar čuti na obrazu goreči dih plamena. Zdelo se mu je, da ga gublje zagrijaja. Temno-rdeče posvitanje polni tesno prostorje.

Strašno mu je bitko. Ni mu bilo več dvojiti: požar hiti za njim, ga dosega, objema. Kakor da stega žgoče svoje tipalnice po njem, tako se mu zdi plapolanje. Zabačava gleda krog sebe: na levi zid, na desni zid, za njim zapah, pred njim pa ogenj. Vzduh postaja tanji in težji. Čuje le prasket plamena, hruš padajočega lesa, v prsih svojih udar srca.

Z največjo, obupnosti močjo plane proti nemim, zataknotenim vratim in stresa je zverski rjovč, toda jeklene žile njegove ne opravijo nič. Naposled vide se zapuščenega, premaganega jame kričati, prositi. Zaubiti je Flavija še tu. Prosi jo milo, prosi jo milosti, obeta vse, dela istinite obljube. Nič odgovora.

Zbere vse moči, napne zadnje sile, ki mu daje divjanje in boleenje, pa vrata se ne udado. Moči ga zapuste do cela. Kri mu vre proti sencim, kakor o zadušenu. Vroč na postaja pekoča. Osodepolna luč se zasveti krog njega, da zgine senca. V ledjih ni moči, kolena mu drgečejo oslabeledosti, strahu.

Slednjč se zvezne na tla, krčevitih pesti, in krvavih; pene mu tišče na ustni, oči prevrača kakor od strašnega krča. Z glavo buta ob steno lesa, ki ga loči od življenja, da molklo doni. Zadnji pot zaškriplje, zaškriplje, zakriči in zadnji glas njegov, ki mu iz prs ubaja, je krik rotitve in bogo-krunstva; v grobu, ki si ga je samžzkopal, raztegne se čez grehotnega odpadnika ogojvito nalčje.

Njegovi pomožniki, razpadeni, ranjeni, pobiti, prepustili so bojišče Eusebijevi in Pretekstatovi četi. Toda ah, tudi ta četica imela je žrtev, med katerimi je bil oni hrabri in blagi mladeneč, ki so ga njegovi prijatelji nezavestnega odnesli v njegovo stanovanje. Precej se je Flavija tje podala, da mu streže.

Med tem je požar nadalje vršil svoje delo razrušaje in pepelč. Od samostana, tega zamostana, tega zavetja, ni družega ostalo, ko njegovi živi kameni, namreč ponižne služabnice božje, ki so ga Eusebij zbral sem ter tje

strašanskega dobička 151 milijonov frankov, ki ga je naredila deželanska banka. Tudi denarni ministar Dunaja vsaki je včeraj še govoril in prav mirno in temeljito zavračal napade na vlado. Danes pride prvi na vrsto g. Tonkli zoper predlog Herbstov, zanj pa bodo še govorili Schöaerer, Schaupt in Neuwirth.

Gospodska zbornica je pred včerajšnjem sprejela s 14 glasovi večine postavo o zahodni Elizabetni železnici, kakor jo je sklenila zbornica poslancev. Odsek, v katerem je še liberalna večina, je bil nasvetoval, naj se postava zavrne. Včeraj se je imela obravnavati postava o hišnem davku, pa ker je moral denarni ministar biti v zbornici poslancev, bila je ta postava z dnevnega reda odstavljena. Tudi danes bode prišla težko na vrsto, ker se v zbornici poslancev nadaljuje razprava o deželanski banki, pač pa se bode danes rešil predlog Lienbacherjev o znižanju dolžnosti v šolo hoditi od 8 na 6 let. Liberalna komisija nasvetuje, naj se tudi ta predlog zavrne, vendar pa je upanje, da bode sprejet. Konservativni udje so imeli zaradi tega včeraj razgovor pri knezu Schwarzenbergu ter so se popolnoma dogovorili, ravno tako tudi o praškem v. učilišču, ki se ima tudi že skoraj rešiti.

Zarad požara v gledišči na ringu so bili levičarji predsinočnem v budgetnem odseku hudo napadli grofa Taaffeja. Ti čudni patroni bi vsa krivdo radi zvrnili na ministerskega predsednika, kakor da bi bila njegova dolžnost v glediščih prižigati svetilnice. Ker nimajo drugega vzroka, skušajo ga s tim požarom vreči z ministerskega stola, ter z veliko hinavščino govoré o ubogem ljudstvu, o silni nesreči itd. Pa kdor liberalni ljud pozna, lahko sodi da bi bil pripravljen še deset gledišč in desetkrat toliko ljudi žrtvovati, ko bi zamogel le vladno krmilo s tem spraviti v svoje roke! Po časnikih je bilo govorjenje tudi o graji, ki jo je boje obersthofmeister knez Hohenlohe dobil od cesarja, ker je obiskal gledišnega vodja Jaunerja, ki je njegov in kneginje Meternihove posebni ljubljenec, ter mu razodel svoje sočutje. Znano pa je, da je Jauner največ kriv strašne nesreče. Današnja „Wiener Zeitung“ sicer odločno oporeka tej novici in obžaluje, da se je pri tej priliki v usta jemalo

begajoče in pod bratovsko streho nazaj pripeljal.

XXX.

„Virgines onim sunt.“

Vse to dejanje se je v krajem času izvršilo, kakor ga je za povedbo treba.

Prijatelji, ki so bili v Betlehemu okrog Eusebija, sešli so se na pogorišču, da vidijo velikost nesreče, kateri ni bilo pomagati. O njih prihodu so zadnji roparji pobegnili.

Pa kako se je moglo zgoditi toliko zločinstvo? Kdo ga je izmisli in izpeljal? To je bilo gotovo, da je bilo to hudobno delo zdavnaj preudarjano in pripravljano. O tem je bilo slišati vsakovrstnih domnevanj. Spominjali so se Luskijevih grozenj in ker je bil v dotiki z Oljasko goro, bili bi radi mislili, da je ta gora tisti verhunec, na katerem se je zablistalo in s katerega je tresčilo.

Neka okolnost pa je to menitev potrdila. Bonos, kterege so škofove oči vendar enkrat pregledale in kateri je bil pisatelj onih pod Eusebijevim imenom raznašanih knjižur, kterege je nadpastir v kovarstvo zapletenega prestrel, ta je bil kar hitro odpotoval na zapad (Dalje prih.)

tudi ime cesarjevo, „Wiener allg. Zeitung“ pa ostane pri svoji trditvi in omenja, da je jako sumljivo že to, ker je Hohenlohe odpotoval z Dunaja ter se podal k svojemu bratu na Prusko.

Včeraj ste bili črni sv. maši v votivni cerkvi, najprej za vse ubite, potem pa za državnega poslanca Pengovskega in njegovo ženo še posebej. Občinstva se je vdeležilo mnogo, med njimi tudi skoraj vsi državni poslanci. Po maši je začela zopet neka ženska noreti in upiti: „Vode, vode!“ Ljudje so skupaj vreli, potem pa so je odnesli v zakristijo. Grof Taaffe je v budgetnem odseku naznanil, da bodo vsi ojestro kaznovani, ki so krivi nesreče pri požaru, in da se ne bode prizaneslo tudi vradnim v tem oziru kaj prizadetim osebam. Sicer pa listi že zdaj preklicujejo marsikaj, kar so prej podtikali in očitali zlasti policiji.

Domače novice.

V Ljubljani, 17. decembra.

(Vabilo gospodom društvenikom národne čitalnice Ljubljanske) v občni zbor dne 26. decembra 1881 dopoldne ob 11. uri v čitalnični dvorani. Vrsta obravnavam: 1. Nagovor predsednikov. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagajnikovo. 4. Nasveti posameznih društvenikov. 5. Volitev dveh pregledovalcev za račun.

V Ljubljani 10. decembra 1881.

Čitalnični odbor.

(Slovenskim pisateljem) naznanja odbor „slov. matice“, naj mu pošljejo rokopise za prihodnje leto, ali naj naznanijo, če mislijo kaj pripravnega spisati.

(LIII. Odborova skupščina „Matice Slovenske“) bo vsredo dne 21. dec. t. l. ob 5. uri popoldne v Matičini hiši na Bregu. Dnevni red: 1. Branje zapisnika o LI. odborovi seji. 2. Tajnikovo poročilo. 3. Volitev prvosednika. 4. Poročilo književnega odseka o knjigah za letošnje in za prihodnje leto. 5. Poročilo gospodarskega odseka: a) o tiskarskem računu; b) o preselitvi Matičine pisarne v hišo na kongresnem trgu; c) o oddajanji stanovanj v Matičinih hišah. 6. Razprava o sklepih in naročilih poslednjega občnega zbora. 7. Posamezni nasveti. Gospodje odborniki naj prinesejo ali pošljejo k seji vse rokopise, ki so je v pregled vzeli.

(O roparskem umoru pri Krškem.) Znano je, da je bil nedavno ubit in oropan na cesti med Krškim in Kostanjevico nek posestnik, mu pobranih bojda 1800 gl. Tega zločina so sumničili nekega upokojenega uradnika G., ter ga tudi v Novomestu tirali. Zdaj se je pa izkazalo, da je G. čisto nedolžen; ob enem pa so zasačili tudi že prave zločince ter jih že prijeli.

(Pogreba umrlega g. Augusta Šenoa v Zagrebu) so pretekli četrtek popoldne ob 3. uri udeležili sledeči gospodje iz Ljubljane: Dr. Anton Jeglič, kot zastopnik „Matice Slov.“ Dr. Ivan Tavčar, kot zastopnik „Slov. Naroda“, „Zvona“ in „Čitalnice ljublj.“ Ivan Hribar, kot zastopnik „Dramatičnega društva“. „Sokol“ je poslal posebno deputacijo. Odšlo je več telegramov ter naročil za vence.

(Dramatično društvo) ima svoj občni zbor dne 28. t. m.

(Varnost ljubljanskega gledišča.) Ljubljanska požarna bramba je storila nekaj hvalevrednega, da je izdelala cel načrt, kako bi se moralo ljubljansko gledišče preurediti, da bi bilo bolj varno za življenje gledalcev in igralcev v slučaju ognja: Bramba predlaga, naj bi se naredilo železno zagrinjalo, kakor v velikih

glediščih. Silno potrebuje je tudi, da se napravi drug izhod iz odra, ker v slučaju ognja v našem gledišči igralci nimajo kam bežati. Tudi vse druge točke, ki jih požarna bramba povdarja, se nam zdé večinoma potrebne in priporočila vredne. Toraj izjavo požarne brambe toplo priporočamo deželnemu odboru v pretres. To je stvar, ki mora enako zanimati tako Slovence kakor Nemce.

(Naše gledišče) se je na poziv gosp. drž. predsednika včeraj po mešani komisiji, obstoječi iz vladnih, deželnih in mestnih zastopnikov, pregledalo, in so se zbrali gospodje posvetovali, kaj se ima na gledišči popraviti, da bo bolj varno proti ognju.

(Tržaški škof mil. g. J. Dobriča) se počuti, kakor poroča „Sl. Narod“ mnogo bolje, in je upanje, da bo domoljubni gospod okrevati.

(Za unesrečene rodbine vsled dunajskega požara) mislijo ljubljanska društva napraviti skupno akademijo v tukajšnjem gledišči.

(Svojega otroka umorila) je neka dekla pri mesarju A. Dva mesca ga je imela v reji, ker je pa oče otroka ni hotel podpirati, vzela je otroka stran, kupila vitriola — (hudičevega olja) in ga otroku v usta vili. Mrtvega otrokajje potem zopet kmetu v rejo prinesla, ter tam rekla, da jej je otrok med potjo umrl. Kmet pa je videl, da je otrok ves ožgan pri ustih, zato je poslal po žandarje, da so neusmiljeno mater prijeli in peljali v preiskalno sodnijo.

Telegrama „Slovenu.“

Z Dunaja 16. decembra.

Zadnja seja državnega zbora je bila danes sklenjena.

Razne reči.

— Spremembe v lavantinski škofiji: Danes, v četrtek, 15. decembra zjutraj je umrl č. g. Janez Pražen, župnik v Škalah, v 74. letu svoje starosti. Dasi je bil častiljivi starček že dolgo časa jako bolehen, je še vedno opravljal navadno božjo službo ob nedeljah in praznikih. Bil je vedno silno marljiv in zvest duhovnik. R. I. P!

— Umrl je v Levovu armenski nadškof Romaskan, 71 let star.

— Za unesrečene rodbine po groznem dunajskem požaru se je nabralo že 300 000 gl. Pobira se še naprej. Število mrtvih še vedno ni znano. Ceni se na 600 do 800.

— Nedolžni otroci so jih rešili. Grozno je brati poročila o strašnem požaru dunajškega gledišča, kjer je toliko ljudi grozno smrt našlo. Pa milo je slišati, kako so bili nekteri po previdnosti Božji na čuden način rešeni pred to nesrečo. Tukaj navajamo dva taka slučajja:

Mož in žena sta hotela iti ta večer v gledišče. Imela pa sta edinega otroka, štiriletno deklico. Ko sta starša odhajala, začela je deklica vpiti: „Mama, nikar ne hodite stran!“ Ob enem je prijela mater za obleko in je ni spustila in tako bridko jokala, da se je staršem že čudno zdelo, ker tako silno še nikoli ni jokala. „Ostaniva doma“, reče mati; mož pa je rekel: „Bodi no sitna, kdo se bo zmenil za otroče vekane. Saj je krščenica doma pri otroku.“ Ker pa otrok ni nehal jokati, ostala je mati vendar doma, ker se je bala, da bo otrok morda zbolel. Na to je še mož doma ostal. Tako sta bila oba rešena. Nedolžni otroci imajo svoje angele varhe!

Drugi podoben slučaj se pripoveduje tako:

Cela rodbina je mislila v gledišče na ringu iti, oče mati in vsi otroci. Ti so se tega že celi dan veselili. Ker je bil pa matere Božje praznik, poslala je gospa dekle z otroci prej v cerkev in jim naročila, naj pridejo do sedmih iz cerkve nazaj, da pojdejo v gledišče. Ko so pa imeli cerkev zapustiti, niso mogli najmlajše hčerke iz cerkve proč spraviti; vedno je prosila: „Ostanimo še en čas tukaj, ker je tako lepo.“ Dosti je imela dekla opraviti, prej da je šestletnega otroka kar siloma privlekla iz cerkve in domu. Bilo je že pozno, vendar se deklica ni hotela brž obleči za gledišče, ampak s tako nevoljo se je oblačila, da je preteklo zopet mnogo časa. Kakor se je čez dan veselila, tako je zdaj šla nerada v gledišče, tako da so jo starši prav zmerjali. S tem obnavljanjem in prepiranjem je čas prešel, in ko so se pripeljali z vozom slednjič pred gledišče, je to že gorelo. Tako so bili vsi rešeni. Pa še danes si ne morejo raztolmačiti, zakaj se je otrok gledišča tako branil, ko so vendar otroci čez dan koperneli po tej veselici. Tudi iz tega otroka je govoril le angelj varuh. Da je mati bila še toliko krščanska, da je poslala otroke v cerkev, za to je bila tako obilno poplačana, da je bila cela rodbina rešena grozne smrti.

— Tudi Kranjska mora obžalovati prezgodnjo smrt enega svojih sinov o Dunsajskem požaru. Čulo se je kmalo, pa vedno dvomilo, dokler je pretekli četrtek došlo potrdilo, da je pravnik Jožef Mašek iz Radoljice tudi med mrtvimi. Bil je zelo nadarjen ter se je bil oglasil za bogoslovstvo. Pozneje pa se je bil premislil in šel, namest v semenišče, v Beč. N. p. v m!

— Poslednje dni je umrl č. g. Jož. Pretnar, župnik v Kovorji. R. I. P!

— Kride na Češkem. Letos je na Češkem faliralo že 240 trgovcev in tovarnarj; in sicer v okrajih Praga 42, Lipa 33, Reichenberg 32, Brux 25, Litomerice 20, Heb 17, Budejovice 11, Pizen 11, Mlada Boleslava 10, Hrudim 10, Kutnahora 10, Kraljevigradec 8, Pisek 6, Tabor 4, Gičín 1. Med največje teh faliranih hiš se štejejo: ena tovarna za sladkor (dolgov 1.900.000 gld.), ena najemnik grajščine (dolgov 300.000), ena tovarna za sukno v Pizou (dolgov 250.000), tovarna za pavolo v Warnsdorfu (dolgov 240.000), ena malin v Pragi (dolgov 700.000), ena kupčijska hiša za žito v Reichenbergu (dolgov 240.000), ena kupčija za specerijsko blago v Reichenbergu (dolgov 105.000), ena tovarna za sukno v Reichenbergu (dolgov 200.000), ena kupčijska hiša za žito v Postelburgu (dolgov 125.000 gld.).

Poslano.*)

Občni zbor prve kranjske obrtniške zdruge se je vršil v nedeljo popoldne v mestni dvorani jako nemirno. V „Narodu“ 13. t. m. me nekdo prijema ter poroča, da sem se obnašal, kakor besen. Temu naravnost oporekam, reč je bila vsa drugačna.

Ko sem v dvorano stopil, vidim dva go spoda, katera je bila nasprotna stranka postavila za reditelja, brez da bi osnovalni odbor za to kaj vedel. Ko stopi neki tukajšnji mali obrtnik v dvorano, napadla sta ga omenjena gospoda prav surovo, ga hotla kar vna izsuovati ter vpila: Hinaus mit ihm. Tirjala sta potem obrtniški list, kar mu pa tudi ni nič pomagalo. Ko jaz to zapazim, pravim gospo-

*) Zarad „poslanega“ nismo odgovorni. Zarad resnice pa damo vsakemu radi prostor. Vr.

doma, da nimata pravice obrtnike napadati, ker tudi mi ne vemo kdo njima je dal tako pravico. Ker le še vpijeta: Hinaus muss er, pokličem magistratnega tajnika, da naj mir napravi. Gospod pregleda obrtniški list napadenega ter izreče, da ima pravico tú ostati. To je bila vsa moja besnost!

Tudi očitjanje, kakor bi bil jaz čez „Narod“ zabavljaj, ni resnično. „Narod“ od pretekle sobote je poročal, da zborovauja se zamorejo udeležiti le tisti, ki imajo obrtniški list. Pozneje je neki „Narod“ pisal, da tudi brez takega lista se smejo obrtniki zbora udeležiti. Tú sem pač rekel, da to ni veljavno in tudi ni prav, ker neka stranka dela brez vednosti odbora. Sem li mogel drugače govoriti? Dalje mi poročevalec očita, da sem narodne možé žalil. Kdo pa so tisti narodni možé? Značiti g: L. Sch . . . , ki ga od nek daj poznamo kot odpadnika? Ko sem jaz po dolgoletnem potovanju se v Ljubljano povrnil, mi je ta kranjski nemec rekel: Sie werden doch mit uns Liberalen und nicht mit dieser ungebildeten slovenischen Nation halten, da Sie die Welt gesehen haben! Jaz mu odgovorim: Ich bin auch liberal, aber meine eigene Nation kann ich nicht verachten; eben in der Fremde habe ich si lieben gelernt. Nato se g. Sch. zasmehja ter pravi: Es wird für Sie gefehlt sein. Bodi si; jaz pa Slovenec ostanem. Drugi narodnjak je g. K . . . , ki je bil voditelj delavskega izobraževalnega društva ter delalcem vedno pridigoval: Wir Arbeiter gehören keiner Nation an. Še le potem, ko je K. društvo zapustil, se je začelo v njem narodno gibanje. Tudi v „Bierhalle“, kjer so se pretresovala pravila obrtne zadruga, je v dolgem govoru dokazoval, da obrtniki ne smemo po narodnih potih hoditi. On sam je „Slov. Narodu“ nezaupno napisal ter ga poval: Z več drugimi gospodi sem bil v nedeljo prča, kako se je poštenjak g. Jernej Žužek zavzel njega tú viditi. Kaj take imate med seboj, je rekel! Tedaj pa ne grem noter in res se je obrnil ter šel po stopnicah doli. Tretji narodnjak je B. Sch Nekdaj se je pisal Ž ; ali ko je začela liberalna nemška sapa pihati, je svoje ime ponemčil ter le za nemščino živel. To so vam res narodnjaki, ki se morajo v časti imeti — vam jih ne zavidamo.

Bratje, delajmo za malo obrtnijo, pa delajmo očitno in pošteno. „Vsi za enega, eden za vse“. Ostanimo pa tudi Slovenci in ne

spakujmo se nemški: nič bolj zoprnega, kakor Kranjski nemčur!

Franjo Železnikar,
krojač.

Listnica opravištva.

Č. g. M. T. v L. Takoj poprašali, pa ravno zdaj ni mogoče. Obljubljeno kmalo; Vam poročamo pismeno.
Č. g. F. Z., vikar v P. Čudno! povsod smo popraševali, pa na kako pomoto nikjer naleteli. Mora biti najbrž bližje Vas. Pomankljivo se bode nadomestilo.
Č. g. L. J. v Č. Če drago, po priliki 65 kr.
Č. g. V. L. v M. Plačano za 1/4 leta.
Č. g. M. Š. v D. Vse poravnano.
Č. g. J. Ži v C. Prav priščno zahvalo za Vaš velik trud! Bomo poskušali in trkali; še se ne bode povsod odprlo, se bode gotovo sem ter tje.

Tržne cene v Ljubljani.

Pšenica hektoliter 9 gld. 10 kr.; — rež 5 gl. 85 kr.; — ječmen 4 gld. 70 kr.; — oves 3 gld. 25 kr.; — ajda 4 gl. 87 kr.; — proso 4 gl. 86 kr.; — kornuza 5 gld. 20 kr.; — krompir 100 kilogramov 2 gld. 68 kr.; — fižol hektoliter 8 gld. 50 kr. — masla kilogram — gld. 96 kr.; — mast 82 kr.; — špeh frišen 70 kr.; špeh prekajen 74 kr.; jajce po 3 kr.; mleka liter 8 kr.; — govedine kilogram 56 kr. — teletuine 50 kr.; — svinjsko meso 54 kr. — Sena 100 kilogramov 2 gld. 14 kr. slama 1 gld. 96 kr.

Telegrafne denarne cene 14. decembra.

Papirna renta 77 40 — Srebrna renta 78 25 — Zlata renta 94 — — 1860letno državno posojilo 135.75 Bankine akcije 382 — Ervilitne akcije 364.60 — London 118.99 — — Ces. kr. cekini 5.60. — — — — — 20 — — — — — 9 43.

Priznano izvrstne prave voščene sveče

iz pravega, nepokvarjenega čebelnega voska prodaja

P. & R. Seemann v Ljubljani.

Vinska mešanja.

Kdor se hoče te naučiti, mora kupiti bukvice „receptbuch“, v katerih je zapisano, kako se iz kislega vina sladko naredi, kako se mu moč dá, kako se naredi vino brez grozdja; tudi kako se naredi vino iz tropin (po 1000 litrov iz 100 litrov) z doklado samih zdravih tvarin, tako rabljivo kot vino za dom, kakor boljša sorta za botelje. Tudi te bukvice učé, kako se naredi dober mošt iz sadja, vinsk jezih, jesihov cvet, žganje, rum, likerji, droži dišave, zdravniške vode, mazila, milo in še 1000 drugih kupčijskih izdelkov, ki donajajo več ko 100 odstotkov dobička. Cena bukvic je 3 gl., naprej za poslati ali pa s poštnim povzajem pod naslovom

Marija Hrdlička,

k. k. priv. Inhaberin, Wien, Wieden, Hauptstrasse Nr. 36, 1. Stock.

Prihodnje srečkanje 2. januarja 1882.

Za le 2 gold.

kot naplača se dobi

prejemni list

na

Ljubljansko srečko.

Ostali znesek se plača v 12 obrokih po 2 gld.

Wechslergeschäft der Administration des

WIEN
Wollzeile 10 u. 13.

„Merkur“

CH. COHN
Wollzeile 10 u. 13.

Glavni dobitek

gold. 30.000 a. velj.

najmanjši dobitek 30 gl.

Vsako leto trikrat srečkanje.

Kdor kupi prejemni list, igra že precej, ko je plačal prva dva gld. na vse dobitke.

Glavni dobitek ljubljanskih srečk je potegnil 2. aprila 1880 v znesku 35.000 gl. človek, ki je pri nas kupil

prejemni list,

in 2. januarja 1881 za 30.000 gl. zopet eden, ki je pri nas srečko kupil.

Cela srečka se dobi za 24 gld., kdor (2) jo precej plača.